

Op het ritme van de boot

De Waddeneilanden zijn populair bij toeristen die tot rust willen komen. Ook toeristen hebben zorg nodig. Dat maakt dat op Ameland een uitgebreid zorgaanbod bestaat.

“E r is geen plek op het eiland waar je aan de zee kunt ontsnappen. In het noorden ligt de Noordzee, in het zuiden de Waddenzee en in het westen en oosten zie je de andere eilanden. De zee is altijd te horen en het is wel een geestig detail: de zee klinkt exact als een vierbaans snelweg. Maar het geluid van de golven irriteert nooit. De lucht is heel zuiver. Fijnstof is er nauwelijks. Het ruikt hier echt naar de zee. Een zoutige lucht.” Aan het woord is tandarts Jan van Twillert (61) uit Ballum, een plaatsje op Ameland.

“Tot 2000 had ik een praktijk in Beekbergen, maar die heb ik verkocht toen de jongste het huis uitging”, vertelt Van Twillert – vader van vier en opa van tien – verder. “Mijn vrouw en ik hebben altijd iets met het noorden gehad. Mijn vrouw is beeldend kunstenaar. Zij vindt het licht van het noorden prachtig, in

tegenstelling tot dat op de Veluwe waar je altijd in de schaduw leeft.”

“De natuur is inderdaad schitterend. Er zijn veel meer zonuren dan aan de wal”, zegt huisarts Jacques Jacobs (58), die ook in Ballum woont. “En dan het ritme. Het leven is hier afgestemd op de vertrek- en aankomsttijden van de boot. Er is veel minder stress dan op het vaste land, de criminaliteit is nul komma nul. Mensen laten hun auto’s open en doen ook hun huizen niet op slot. Het is werkelijk heel gemoedelijk. Ik weet nog dat ik hier de eerste keer kwam. Dat was in 1990. Voor huisartsen die een praktijk wilden beginnen, waren er lange wachtlijsten. Eigenlijk zou ik daarom de tropenopleiding gaan doen, maar toen kwam deze plek vrij.”

Huisarts Jacobs vervolgt: “Ik zag direct dat het een jeugdeiland is. Een gezins-eiland. Ik heb ook altijd geambieerd om het vak in de volle breedte uit te oefenen.

Dat lukt bijna alleen op zo’n eiland.”

Toch wordt het steeds drukker op Ameland. Waren er volgens een rapport van de gemeente in 1985 nog 330.000 toeristen die de overtocht waagden, in 2002 was dat aantal gestegen naar 540.000.

In 2013 maakten ruim 551.000 toeristen een tripje naar het eiland. Ook de zorgverleners merken dat het drukker wordt.

“Begin jaren negentig liep het toeristenseizoen van half juni tot half augustus. Dan was het de rest van het jaar rustig”, zegt Jacobs. “Nu loopt het seizoen van april tot december en dan >

**Tandarts Van Twillert:
‘We hebben heel goed contact met de kaakchirurgen in Leeuwarden’**

Huisarts Jacobs: ‘Het vak in de volle breedte uitoefenen lukt bijna alleen op een eiland’

> zijn er ook nog twee drukke weken rond Kerst.” De verwachting is dat het toerisme alleen maar blijft groeien.

Fysiotherapeut Gerard Metz (51), geboren en getogen op het eiland, ziet daarin ook zeker kansen. “Ameland staat nu al te boek als sportief, gezond en gastvrij. Je ziet dat mensen met een persoonsgebonden budget (pgb) hier vakantie komen vieren. Ze schakelen de thuiszorg in van het eiland. De druk op de lokale zorgverleners neemt daardoor toe.”

Zorgvakanties

Volgens Metz hebben zorgvakanties de toekomst. Hij vervolgt: “De koppeling met gezond zijn wordt nadrukkelijk gelegd tegenwoordig. Het is ook niet moeilijk te bedenken dat een goede strandwandeling helpt als je gestrest bent.”

Een aantal ondernemers springt dan ook in dat gat. “Hotel Noordsee probeert nu te bereiken dat het eiland de status Bad Ameland krijgt. Ameland zou dan als derde plek in Nederland die status krijgen, waarmee we een soort kuuroord worden”, zegt Metz, die een praktijk in het plaatsje Nes heeft.

Voor de fysiotherapeut zijn de toeristen erg belangrijk. “We willen een nieuwbouwlocatie openen, een centrum

voor sport en gezondheid. Fysiotherapie is een krimpende markt, dus ik moet kijken hoe ik het bedrijf gezond kan houden.”

De huisartsen hebben ook een zeer uitgebreid zorgaanbod dankzij de toeristen. “Een normpraktijk heeft in Nederland 2500 patiënten. Op Ameland wonen maar duizend mensen meer, maar toch hebben we hier twee huisartsenpraktijken met elk twee huisartsen en bij allebei een huisarts in opleiding. Dat is nodig omdat er in het hoogseizoen soms wel zestigduizend man tegelijk op het eiland is. Deels zijn dat gepensioneerden die hier een chalet hebben. Dat zijn ongeveer achtduizend mensen, die hier in de zomer min of meer permanent verblijven”, schetst huisarts Jacobs het plaatje.

“Vier keer per jaar komt er bovendien een kinderarts langs. Een keer per maand

hebben we een oogarts, cardioloog en diëtiste in de praktijk. Twee keer per maand is er iemand van maatschappelijk werk en even vaak komt er iemand van verslavingszorg”, vervolgt de huisarts. Maar daar blijft het niet bij. “In de zomer schakelen we vaak extra hulp in van huisartsen vanwege de drukte.”

“Het Amelander-model is wat Schippers wil”, zegt fysiotherapeut Metz. “Er is veel samenwerking en veel wordt opgelost in de eerste lijn. Het is voor patiënten gewoon heel vervelend als ze steeds naar de wal moeten. Daarom doen we zo veel mogelijk zelf, met uitzondering van de bekken- en kindersfysiotherapie. De expertise daarvoor huren wij in bij therapeuten op de wal. Die doen het onderzoek en wij voeren daarna de behandeling uit die zij voorstellen.”

Kleine reparaties

De twee tandartsen verrichten zelf kleine reparaties aan protheses zoals kunstgebitten en frames, hebben een Cerec 3D-apparaat om zelf kronen te maken en voeren ook moeilijke extracties zo veel mogelijk zelf uit.

De huisartsen doen echografie, maken al sinds 1992 ecg's en begonnen eind jaren negentig met teledermatologie.

Ook zetten en gipsen ze zelf botbreuken, onder supervisie van een chirurg op de wal via teleradiologie.

“Want wat de zorg op Ameland echt kenmerkt, is het gebrek aan een ziekenhuis en de grote afstand naar het dichtstbijzijnde ziekenhuis”, zegt Jacobs.

“We hebben wel heel goed contact met de kaakchirurgen in Leeuwarden”, zegt Van Twillert. “Als we bellen, doen ze nooit moeilijk. Ze weten dat het echt dán moet.”

Het grootste verschil is er in situaties van spoed. “Een keer werd ik in de nacht gebeld omdat iemand bij het ‘spijkerslaan’, een kroegspelletje, per ongeluk de klauwhamer in de mond van iemand anders had geslagen. Toen heb ik mijn collega ook maar wakker gebeld. Hebben we drie kwartier staan puzzelen en het daarna netjes in elkaar genaaid. Zoiets zou op de wal naar de kaakchirurg gaan.”

Bij levensbedreigende situaties kun-

nen de huisartsen terugvallen op de traumahelikopter. “Bij een hartinfarct bijvoorbeeld worden mensen met de traumahelikopter naar het ziekenhuis gebracht. En bij bevallingen zorg ik er indien nodig voor dat de ambulance en de heli stand-by staan. Het record is dat we iemand in 10 minuten van het eiland op de OK in Leeuwarden hadden.”

Noodvervoer kan ook met de reddingsboot, maar soms zijn beide hulplijnen niet beschikbaar, weet Jacobs uit ervaring. “Ik heb een keer een jongen gehad met een

forse bovenbeenbreuk. Het stormde, dus de heli vloog niet en er lag ijs, dus ook de reddingsboot voer niet. Bijzonder genoeg wist iemand dat er een chirurg op het eiland was. Daar ben ik heen gereden en toen hebben we die jongen samen behandeld. Die chirurg vond dat echt heel leuk. Dat soort dingen gebeurt hier.”

Het raakt aan de minder aangename kanten van werken op een eiland; de sociale controle is erg groot. “De lijnen zijn kort op het eiland en daarnaast is bijna iedereen familie van elkaar”, zegt Metz. “Naast de sterke verbondenheid beperkt dat je vrijheid natuurlijk ook, omdat iedereen erg zichtbaar is.”

Toch zijn ze alle drie gelukkig op het eiland. En de bewoners zijn gelukkig met en heel zuinig op hun zorgverleners, zegt Jacobs. “Op het eiland hebben we inderdaad altijd dienst. Maar mensen bellen ons echt alleen als het noodzakelijk is.” <

Fysiotherapeut Metz: ‘Er is veel samenwerking en veel wordt opgelost in de eerste lijn’

